

Επιμέλεια: Χρήστος Χαριμής

<http://st-taksh.blogspot.gr>

Γλώσσα ΣΤ'

Σύντομη επανάληψη 11ης
ενότητας

'' Συγγενικές σχέσεις ''

Τι μάθαμε στην 11η Ενότητα

➤ Πώς περιγράφουμε ένα πρόσωπο

Κατά την περιγραφή αναφέρουμε:

- ⇒ ποιο είναι το όνομά του και η ηλικία του,
- ⇒ με τι ασχολείται,
- ⇒ ποια είναι η σχέση μας μαζί του,
- ⇒ πώς μοιάζει (η εξωτερική εμφάνιση) - ποια είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του-,
- ⇒ πώς είναι ο χαρακτήρας του, οι συνήθειές του,
- ⇒ τι κάνουμε μαζί,
- ⇒ περιστατικά σχετικά με το πρόσωπο αυτό,
- ⇒ συναισθήματα και σκέψεις για το πρόσωπο αυτό.

Χρησιμοποιούμε:

- ⇒ ενεστώτα ρημάτων που έχουν σχέση με αισθήσεις,
- ⇒ επίθετα και επιθετικούς προσδιορισμούς.

➤ Πώς συνδέονται οι προτάσεις μεταξύ τους (παρατακτική και υποτακτική σύνδεση, ασύνδετο σχήμα)

→ Οι προτάσεις συνδέονται μεταξύ τους με δύο τρόπους:

α. παρατακτική σύνδεση, κατά την οποία συνδέονται ίδιες προτάσεις (κύρια + κύρια, δευτερεύουσα + δευτερεύουσα)

β. υποτακτική σύνδεση, όταν μια δευτερεύουσα πρόταση συνδέεται με μία άλλη πρόταση, στην οποία και στηρίζεται - γι' αυτό λέγεται και εξαρτημένη.

→ Μερικές φορές, οι προτάσεις δε συνδέονται μεταξύ τους, αλλά χωρίζονται μόνο με κόμματα. Το σχήμα αυτό λέγεται **ασύνδετο σχήμα**.

➤ Ποια είναι τα **είδη** των **εξαρτημένων** προτάσεων και πώς εισάγονται.

- ★ ειδικές (ότι, πως, που)
- ★ βουλευτικές (να)
- ★ ενδοιαστικές (μη(ν), μήπως)
- ★ πλάγιες ερωτηματικές
  - με ερωτηματικές αντωνυμίες (ποιος, πόσος, τι κτλ.)
  - με ερωτηματικά επιρρήματα (πού, πότε, πώς κ.ά.)
  - με τους συνδέσμους αν, γιατί, μήπως
- ★ αιτιολογικές (γιατί, επειδή, αφού, διότι, μια και, μια που, που κ.ά.)
- ★ τελικές (να, για να)
- ★ αποτελεσματικές ή συμπερασματικές (ώστε, που)
- ★ υποθετικές (αν, εάν, άμα, είτε...είτε, εφόσον, εκτός (κι) αν)
- ★ χρονικές (όταν, ενώ, όποτε, αφού, καθώς, σαν, πριν, μόλις, κ.ά.)
- ★ εναντιωματικές ή παραχωρητικές (αν και, μολονότι, ενώ, και αν κ.ά.)
- ★ αναφορικές
  - με αναφορικές αντωνυμίες (που, όποιος, ο οποίος, όσος, ό,τι)
  - με αναφορικά επιρρήματα (όπου, που, όπως, πως, όσο, καθώς, σαν)

➤ Πώς συνδέονται δύο προτάσεις που έχουν αντίθετο νόημα.

- Οι προτάσεις με αντίθετο νόημα συνδέονται με **αντιθετικούς συνδέσμους**
- Οι σύνδεσμοι **αλλά, όμως, μα, ωστόσο** συνδέουν παρατακτικά, δηλαδή ίδιες μεταξύ τους προτάσεις που έχουν αντίθετο νόημα.
- Οι σύνδεσμοι **αν και, ενώ, μολονότι, μόνο που, παρόλο που, παρότι**, συνδέουν υποτακτικά, δηλαδή εισάγουν **δευτερεύουσες προτάσεις**.

Η χρήση της γενικής

Η **γενική** είναι η πτώση που χρησιμοποιούμε για να απαντήσουμε στην ερώτηση «**τίνος;**» και χρησιμεύει ως:

- **αντικείμενο** ρήματος (συνήθως είναι το έμμεσο)

π.χ. **Της** έδωσε το τετράδιο.

- **συμπλήρωμα** της έννοιας ενός ουσιαστικού (ετερόπτωτος προσδιορισμός). Στην περίπτωση αυτή μπορεί να δηλώνει:

- σε ποιον ανήκει κάτι (**γενική κτητική**)

π.χ. Το σπίτι **του Θεού** βρίσκεται στα περίχωρα.

- τον **τόπο** όπου γίνεται ή έγινε αυτό που δηλώνει το ουσιαστικό

π.χ. Ο δρόμος **της γειτονιάς** έχει πολλή κίνηση. (= στη γειτονιά)

- το **χρόνο** κατά τον οποίο συμβαίνει ή συνέβη αυτό που δηλώνει το ουσιαστικό που προσδιορίζει

π.χ. Τον τρόμαξαν οι ίσκιοι **του δειλινού**. (= κατά το δειλινό, όταν βράδιαζε)

- μια ιδιότητα, ένα χαρακτηριστικό που έχει το ουσιαστικό που προσδιορίζει (**γενική της ιδιότητας**)

π.χ. Χάζευε τα πουλιά **της Θάλασσας**. (= τα θαλασσοπούλια)

- την αιτία για την οποία γίνεται ή έγινε αυτό που δηλώνει το ουσιαστικό που προσδιορίζει (**γενική της αιτίας**)

π.χ. Τον τσάκισε η πίκρα **του Θανάτου**. (= επειδή πέθανε)

- το περιεχόμενο, αυτό δηλ. που περιέχει αυτό που δηλώνει το ουσιαστικό που προσδιορίζει (**γενική του περιεχομένου**)

π.χ. Εργάζεται σε κατάστημα **ηλεκτρικών**. (= που περιέχει ηλεκτρικές συσκευές)

- τη **μέτρηση χρόνου / χώρου**

π.χ. Πούλησε ένα χωράφι δύο **στρεμμάτων**.

Ύστερα από διακοπές τριών **μηνών** επέστρεψε στη δουλειά.

- το **σκοπό** για τον οποίο γίνεται ή έγινε αυτό που δηλώνει το ουσιαστικό που προσδιορίζει

π.χ. Αγόρασε το κουστούμι του **γάμου**. (= για το γάμο)

- ένα σύνολο που διαιρείται (**γενική διαιρετική**)

π.χ. Έσκισε τις σελίδες του **τετραδίου**. (= από το σύνολο του τετραδίου)

Άσκηση:

Υπογραμμίζω τις γενικές και γράφω κάθε φορά τι δηλώνουν:

Ζήτησε πίσω τα χαρτιά του. (.....)

Έκοψα λουλούδια του αγρού σε ένα λιβάδι δύο στρεμμάτων.
(.....)

Του δήλωσε πως χρειάζεται άδεια πέντε ημερών. (.....)

Του αρέσουν τα χρώματα της ανατολής. (.....)

Στο προαύλιο του σχολείου τσακώνονται δύο μαθητές.
(.....)

Έστειλε στο καθαριστήριο τα ρούχα της ορκωμοσίας. (.....)

Μου δάνεισε το αμάξι του για να κάνω τα τελευταία ψώνια της χρονιάς.
(.....)

Σύνδεση προτάσεων

Οι προτάσεις παρουσιάζονται με τρεις τρόπους:

- 1) συνδέονται μεταξύ τους με παρατακτικούς συνδέσμους, οπότε έχουμε **παρατακτική σύνδεση**. Με τη σύνδεση αυτή οι προτάσεις «παρατάσσονται»,

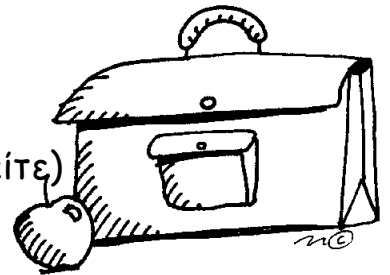

τοποθετούνται δηλ. η μία δίπλα στην άλλη χωρίς να εξαρτάται η μία από την άλλη. Έτσι, παρατακτικά συνδέονται μόνο οι όμοιες προτάσεις, ανεξάρτητες ή εξαρτημένες.

Π.χ. Έγραψα την έκθεση και έλυσα τις ασκήσεις. (δύο όμοιες προτάσεις, ανεξάρτητες, που συνδέονται με το «και»)

Η παρατακτική σύνδεση γίνεται με τους:

- **συμπλεκτικούς** συνδέσμους (και, ούτε, μήτε, ουδέ, μηδέ)
π.χ. Δε θέλω μήτε να σε βλέπω μήτε να σε ακούω.
- **αντιθετικούς** συνδέσμους (αλλά, όμως, ωστόσο, μα, παρά, μόνο, αλλιώς, κ.ά.)
π.χ. Θύμωσε, αλλά δεν είπε τίποτα.
- **διαχωριστικούς** (ή διαζευκτικούς) συνδέσμους (ή είτε)
π.χ. Πάρε τηλέφωνο ή πέρνα από το σπίτι.
- **συμπερασματικούς** συνδέσμους (λοιπόν, άρα, επομένως)
π.χ. Τελείωσα με τις δουλειές, άρα πάμε στον κινηματογράφο.

2) συνδέονται μεταξύ τους με υποτακτικούς συνδέσμους, οπότε έχουμε **υποτακτική σύνδεση**. Κατά τη σύνδεση αυτή μια εξαρτημένη πρόταση «υποτάσσεται» σε μια άλλη, οπότε οι προτάσεις που συνδέονται είναι ανόμοιες: μια ανεξάρτητη και μία εξαρτημένη ή και περισσότερες.

π.χ. (Όταν έχει έντονα καιρικά φαινόμενα), {καταστρέφονται οι καλλιέργειες}

Η υποτακτική σύνδεση γίνεται με τους παρακάτω συνδέσμους:

- **ειδικούς** (ότι, πως, που), **βουλητικούς** (να), **ενδοιαστικούς** (μην, μήπως), με τους οποίους εισάγονται αντίστοιχα δευτερεύουσες ειδικές, βουλητικές και ενδοιαστικές προτάσεις και χρησιμεύουν ως αντικείμενα ρημάτων.

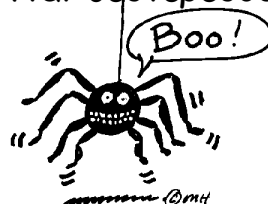
π.χ. Μου είπε πως με ζήτησε ο διευθυντής.

- **αιτιολογικούς** (γιατί, επειδή, αφού, διότι, καθώς, μια και, μια που) με τους οποίους εισάγονται δευτερεύουσες αιτιολογικές προτάσεις

π.χ. Έφυγε γιατί ήταν ήδη αργά.

- **τελικούς** (να, για να) με τους οποίους εισάγονται δευτερεύουσες τελικές προτάσεις

π.χ. Επέστρεψε για να πάρει τα κλειδιά.

- **αποτελεσματικούς** (ώστε, ώστε να, που, που να) με τους οποίους εισάγονται δευτερεύουσες αποτελεσματικές προτάσεις

π.χ. Μιλούσε τόσο δυνατά, που μ' έπιασε πονοκέφαλος.

- **υποθετικούς** (αν, εάν, άμα, σαν) με τους οποίους εισάγονται δευτερεύουσες υποθετικές προτάσεις

π.χ. Μην έρχεσαι, αν δε θέλεις.

- **εναντιωματικούς** (αν και, μολονότι, ενώ, παρόλο που) με τους οποίους εισάγονται δευτερεύουσες εναντιωματικές προτάσεις

π.χ. Μου μίλησε, αν και δεν ήθελε.

- **χρονικούς** (όταν, μόλις, αφού, καθώς, πριν, προτού, ώσπου, όποτε, κ.ά.) με τους οποίους εισάγονται δευτερεύουσες χρονικές προτάσεις

π.χ. Μόλις αντάμωσαν, αγκαλιάστηκαν.

- τις **αναφορικές αντωνυμίες** (που, οποίος - α - ο, όσος - η - ο, ό,τι) και τα **αναφορικά επιρρήματα** (όπου, όπως, κ.ά.) με τα οποία εισάγονται δευτερεύουσες αναφορικές προτάσεις

π.χ. Έβαλε στο αμάξι το κουτί που του έδωσα.

- τις **ερωτηματικές αντωνυμίες** (τι, ποιος - α - ο, πόσος - η - ο) και τα **αναφορικά επιρρήματα** (πού, πώς, πότε) με τα οποία εισάγονται δευτερεύουσες πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις

π.χ. Τη ρώτησε πού έβαλε τα βιβλία.

3) όμοιες προτάσεις, εξαρτημένες ή ανεξάρτητες τοποθετούνται η μία δίπλα στην άλλη χωρίς κανένα σύνδεσμο και χωρίζονται με κόμμα. Αυτό το **σχήμα** ονομάζεται **ασύνδετο** και κάνει το λόγο πιο ζωντανό.

π.χ. Η Νικολέτα σηκώθηκε, πλύθηκε, ντύθηκε. (κύριες προτάσεις)

Αναρωτιόταν πώς πήγε στο διαγώνισμα, τι λάθη έκανε, τι βαθμό θα πάρει. (εξαρτημένες πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις)

Άσκηση:

Κάνω σύνταξη και μέσα στις παρενθέσεις γράφω το είδος της σύνδεσης των προτάσεων:

Έβαλε το τραπεζομάντιλο, άπλωσε το καλό σερβίτσιο, σέρβιρε το φαγητό.

(.....)

Αν και ήταν μεθυσμένος, θυμάται τι έκανε χθες. (.....)

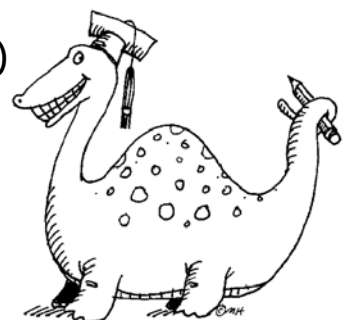
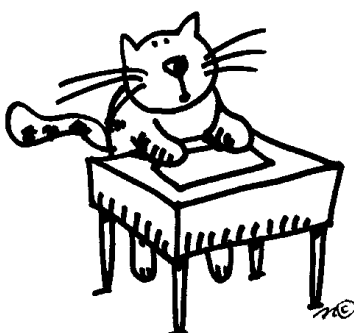
Είτε θα δούμε τηλεόραση είτε θα παίξουμε επιτραπέζια. (.....)

Άμα γνώριζε το κακό που του έκανες, δε θα σε συγχωρούσε.

(.....)

Χτύπησε τόσο, που φοβηθήκαμε πως πέθανε. (.....)

Σου είπε ποιος τον ρώτησε πού πήγα; (.....)

Σύνδεση προτάσεων με αντίθετο νόημα

Οι προτάσεις που έχουν αντίθετο νόημα συνδέονται ως εξής:

- ✓ με **παρατακτικούς αντιθετικούς συνδέσμους**, που φανερώνουν πως υπάρχει αντίθεση στο περιεχόμενο των ανεξάρτητων προτάσεων που συνδέουν

π.χ. Ήταν στεναχωρημένος, αλλά δεν το έδειξε.

Η αντιθετική σύνδεση χωρίζεται σε:

- α) **απλή**: σε αυτή χρησιμοποιούνται κυρίως οι σύνδεσμοι «αλλά, όμως, μα, παρά με τους οποίους μπορεί αν συνδέονται δύο καταφατικές ή δύο αρνητικές προτάσεις ή μία καταφατική και μία αρνητική πρόταση

π.χ. Δεν είναι άσχημη η Μαρία, μα δεν είναι και όμορφη.

Ήρθε πάλι, αλλά δεν πήρε τίποτα.

- β) **επιδοτική**: σε αυτήν το περιεχόμενο της δεύτερης πρότασης τονίζεται περισσότερο, παρουσιάζεται ως σπουδαιότερο από αυτό της πρώτης.

Η επιδοτική αντιθετική σύνδεση γίνεται με τα «όχι μόνο...αλλά και»

π.χ. Όχι μόνο είπε ψέματα, αλλά και επιμένει.

- ✓ με **υποτακτικούς αντιθετικούς συνδέσμους** (αν και, μολονότι, παρόλο που, ακόμη κι αν), με τους οποίους εισάγονται οι εξαρτημένες εναντιωματικές ή παραχωρητικές προτάσεις και φανερώνουν εναντίωση (αντίθεση) προς αυτό που δηλώνει η πρόταση που προσδιορίζουν και η οποία είναι, συνήθως, ανεξάρτητη

π.χ. Οι γονείς του τον μάλωναν, αν και ήταν ήσυχος.

Άσκηση:

Φτιάχνω δύο προτάσεις χρησιμοποιώντας παρατακτικούς αντιθετικούς συνδέσμους και δύο προτάσεις χρησιμοποιώντας υποτακτικούς:

Ας δούμε με πόσους τρόπους μπορούν να συνδέονται οι προτάσεις.

- Πήγα λοιπόν στον κήπο και περίμενα τον μπαμπά.

Η φράση αποτελείται από δυο όμοιες προτάσεις (είναι και οι δυο ανεξάρτητες). Η σύνδεση αυτή ονομάζεται **παρατακτική σύνδεση**, διότι δύο όμοιες προτάσεις, ανεξάρτητες ή εξαρτημένες, «παρατάσσονται», δηλαδή βρίσκονται η μια δίπλα στην άλλη και συνδέονται μεταξύ τους με παρατακτικούς συνδέσμους.

Οι πιο χαρακτηριστικοί παρατακτικοί σύνδεσμοι είναι: *και, ή, είτε, ούτε, αλλά, όμως, μα.*

- Ο μπαμπάς μου μου υποσχέθηκε ότι θα το συζητούσαμε.

Η φράση αποτελείται από δυο ανόμοιες προτάσεις (μία ανεξάρτητη και μία εξαρτημένη). Η σύνδεση αυτή ονομάζεται **υποτακτική σύνδεση**, διότι μια εξαρτημένη πρόταση «υποτάσσεται», δηλαδή συμπληρώνει το περιεχόμενο μιας άλλης πρότασης, εξαρτημένης ή ανεξάρτητης, και συνδέεται μαζί της με υποτακτικούς συνδέσμους.

Με τους υποτακτικούς συνδέσμους ξεκινούν εξαρτημένες προτάσεις:

- **Αιτιολογικές** (γιατί, επειδή, αφού, διότι, μια και)
- **Τελικές** (να, για να)
- **Αποτελεσματικές ή συμπερασματικές** (ώστε, που)
- **Υποθετικές** (αν)
- **Εναντιωματικές – παραχωρητικές** (αν και, ενώ, μολονότι, παρ' όλο που)
- **Χρονικές** (όταν, καθώς, μόλις, πριν, αφού, προτού, ώσπου, όποτε, άμα)
- **Προτάσεις που συμπληρώνουν το ρήμα και έχουν ρόλο αντικειμένου** (να, ότι, πως)
- Η μαμά μου με κοίταξε, έκανε μια περίεργη γκριμάτσα, μ' αγκάλιασε, με φίλησε στο κεφάλι.

Η φράση αποτελείται από όμοιες προτάσεις που μπαίνουν η μια δίπλα στην άλλη χωρίς σύνδεσμο, μόνο με κόμματα.

Επαγγελματικοί πίνακες της ενότητας για να διορθώσω το γραπτό μου

(κοίταξε πρώτα στη σελίδα 30 τον πίνακα: Διορθώνω το γραπτό μου)

Σημειώνω στη δεξιά στήλη του πίνακα ένα + για όσα νομίζω ότι έχω γράψει και ένα - για όσα δεν έχω γράψει. Στη συνέχεια συμπληρώνω όλα όσα λείπουν για να είναι το γραπτό μου πλήρες.

Πώς περιγράφουμε έναν άνθρωπο

Γράφουμε:

- Ποιο είναι το όνομά του και η ηλικία του.
- Με τι ασχολείται.
- Ποια είναι η σχέση μας μαζί του.
- Πώς μοιάζει (η εξωτερική εμφάνιση) — ποια είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του.
- Πώς είναι ο χαρακτήρας του, οι συνήθειές του.
- Τι κάνουμε μαζί.
- Περιστατικά σχετικά με αυτόν ή αυτήν.
- Συναισθήματα και σκέψεις για το πρόσωπο αυτό.

Χρησιμοποιούμε:

- Ενεστώτα (συνήθως) ρημάτων.
- Επίθετα και επιθετικούς προσδιορισμούς.

Παρατακτικοί σύνδεσμοι

1. **συμπλεκτικοί** και (κι), ούτε, μήτε, ουδέ, μηδέ
2. **αντιθετικοί** αλλά, μα, όμως, παρά, μόνο, ωστόσο, εντούτοις, μάλιστα, ενώ, μολαταύτα, εξάλλου, μολονότι
3. **διαχωριστικοί** ή, είτε
4. **συμπερασματικοί** λοιπόν, άρα, επομένως
5. **επεξηγηματικός** δηλαδή

Η στίξη στην παρατακτική σύνδεση

- Πριν από τους διαχωριστικούς συνδέσμους **ή, είτε** δεν μπαίνει κόμμα.
- Σχεδόν ποτέ δεν μπαίνει κόμμα πριν από το συμπλεκτικό σύνδεσμο **και**.
- Βάζουμε πάντα κόμμα πριν από το **αλλά και**.
- Συνήθως με το **ωστόσο** ξεκινά νέα περίοδος, γι' αυτό τις περισσότερες φορές υπάρχει πριν από αυτό τελεία.

Συνδετικές λέξεις στην υποτακτική σύνδεση

1. **υποτακτικοί σύνδεσμοι** όταν, ότι, γιατί, αν
2. **μόρια** να
3. **συνδεσμικές φράσεις** την ώρα που, κάθε φορά που, εκεί που
4. **αναφορικές αντωνυμίες** όποιος, όσος, ό,τι, ο οποίος, που
5. **αναφορικά επιρρήματα** όπου, όπως, που, όσο
6. **ερωτηματικές αντωνυμίες** ποιος, τι, πόσος
7. **ερωτηματικά επιρρήματα** πού, πώς, πότε, πόσο

Οι κυριότεροι υποτακτικοί σύνδεσμοι

1. **ειδικοί** ότι, πως, που
2. **τελικοί** να, για να
3. **χρονικοί** όταν, καθώς, αφού, αφότου, ενώ, πριν, πριν να, προτού, ώσπου, ωσότου, όποτε
4. **αιτιολογικοί** γιατί, διότι, επειδή, αφού
5. **υποθετικοί** αν, εάν, άμα
6. **αποτελεσματικοί** ώστε, ώστε να, που
7. **διστακτικοί** μήπως, μη(ν)

Η στίξη στην υποτακτική σύνδεση

- Στην υποτακτική σύνδεση, συνήθως η δευτερεύουσα πρόταση **χωρίζεται με κόμμα** από την πρόταση που προσδιορίζει, **όταν δηλώνει κάποια επιρρηματική σχέση** (χρόνο, αιτία, σκοπό, αποτέλεσμα κ.λπ.)
π.χ. Έφυγε θυμωμένος, επειδή του μίλησαν απότομα.
- Όταν μια δευτερεύουσα πρόταση λειτουργεί ως αντικείμενο, υποκείμενο ή κατηγορούμενο στο ρήμα μιας άλλης πρότασης, τότε οι δύο προτάσεις **δε χωρίζονται με κόμμα**
π.χ. Η Ασπασία είπε ότι δε θα έρθει στην εκδρομή (η δευτερεύουσα πρόταση ότι δε θα έρθει στην εκδρομή είναι αντικείμενο του ρήματος είπε της κύριας πρότασης)

Τι μάθαμε:

- Πώς περιγράφουμε ένα πρόσωπο
- Πώς λειτουργεί η γενική πτώση
- Πώς συνδέονται οι προτάσεις μεταξύ τους
(παρатаκτική και υποτακτική σύνδεση, ασύνδετο σχήμα)
- Ποια είναι τα είδη των εξαρτημένων προτάσεων
- Πώς συνδέονται δύο προτάσεις που έχουν αντίθετο νόημα

Ενότητα 11

Συγγενικές σχέσεις

Συνάντηση Τηλέμαχου - Οδυσσέα

«Αλλιώτικος φαντάζεσαι τώρα, ξένε, παρότι πριν·
ανίως είσαι ένας θεός απ' όσους τον απέραντο ουρανό κρατούν,
σπλαχνίσου μας...»

Πήρε το λόγο τότε κι αποκρίθηκε βασανισμένος ο Οδυσσέας:

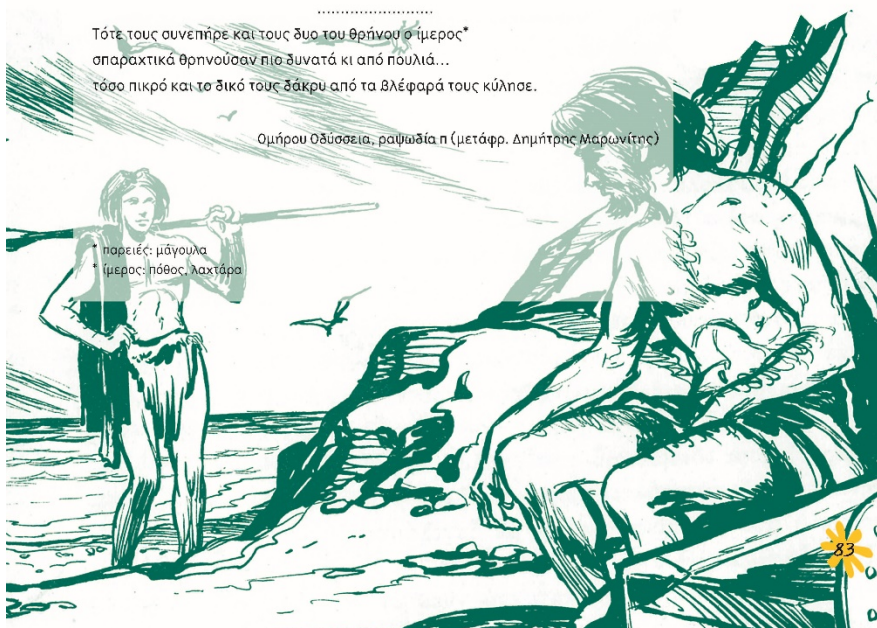
«Όχι, θεός δεν είμαι· πώς με φαντάστηκες αθάνατο;

Είμαι ο πατέρας ο δικός σου· που εσύ για χάρη του στενάζεις
και πολλά υποφέρεις...»

Μιλώντας φίλησε το γιο του κι άφησε να κυλήσουν από τις παρειές*
στο χώμα τα δάκρυά του, που πριν με τόση επιμονή τα συγκρατούσε.

Τότε τους συνεπήρε και τους δυο του θρήνου ο ήμερος*
σπαραχτικά θρηνούσαν πιο δυνατά κι από πουλιά...
τόσο πικρό και το δικό τους δάκρυ από τα βλέφαρά τους κύλησε.

Ομήρου Οδυσσεία, ραψώδια η (μετάφρ. Δημήτρης Μαρωνίτης)

1. Ορθογραφία

συγγενείς, συγγενικές σχέσεις αλλιώτικος, απέραντος, σπλαχνίζομαι, αποκρίνομαι, βασανισμένη, στενάζω, επιμονή, θρήνος, δάκρυ, δακρύζω, κομψός, κορμοστασιά, ακρωτήριο, αριστούργημα, κοχύλι, βιβλιοπωλείο, γαλάζιος, άνθρωπος, γκριμάτσα, ύφος, πολυθρόνα, ξενοδοχείο, μαντίλι, γενναίος, συμπεριφέρομαι, κατασκήνωση, στενοχωρημένος, οικογένεια, διευρυμένος, ποικιλία, υιοθετώ, διαζύγιο

2. Πώς λειτουργεί η γενική πτώση

Στις παρακάτω προτάσεις να υπογραμμίσεις και να χαρακτηρίσεις τις γενικές που συμπληρώνουν ουσιαστικό:

- Ο Ερμής του Πραξιτέλη είναι αριστούργημα.
- Το κατάστημα του πατέρα μου είναι γωνιακό.
- Η λύπη του χωρισμού τον πίκρανε πολύ.
- Ήταν η Γοργόνα, αδελφή του Μεγαλέξανδρου.
- Εργάζεται σε αποθήκη φαρμάκων.
- Είχε στο κελάρι του κρασί τριάντα ετών.
- Φόρεσε τα ρούχα της δουλειάς κι έφυγε.
- Με συγκινούν τα χρώματα του ηλιοβασιλέματος.
- Έσκισε κατά λάθος μια σελίδα του τετραδίου.
- Αγόρασε για το Πάσχα ένα αρνί δεκαπέντε κιλών.
- Η εταιρία έκανε διαφήμιση του προϊόντος.
- Η νίκη της ομάδας ενθουσίασε τους φιλάθλους.

Να αντικαταστήσετε τις υπογραμμισμένες φράσεις των παρακάτω προτάσεων με αντωνυμίες σε γενική πτώση:

A) Πρότειναν στο Θοδωρή μια καινούρια δουλειά.

B) Κάνε σε μένα τη χάρη να φέρεις σε μένα λίγο νερό.

Γ) Είπαν στη Ράνια να παραιτηθεί.

Δ) Έχει ξανασυμβεί σε σένα κάτι τέτοιο;

Ε) Ένας κορμός δέντρου χρησίμευε σε αυτούς για κάθισμα.

3. Πώς συνδέονται οι προτάσεις μεταξύ τους (παρατακτική και υποτακτική σύνδεση, ασύνδετο σχήμα)

**Γράψε δίπλα από κάθε πρόταση το είδος της σύνδεσής της
(ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ - ΠΑΡΑΤΑΚΤΙΚΗ)**

Δεν είμαι σίγουρος, αλλά έτσι νομίζω. (.....)

Τηλεφώνησέ μου, αν θέλεις. (.....)

Να ακούτε το δάσκαλο και να προσέχετε στο μάθημα . (.....)

Επειδή είσαι καλό παιδί, θα σου κάνω τη χάρη. (.....)

Καθυστέρησα να έρθω στο σχολείο , επειδή έβρεχε . (.....)

Θα σου κάνω τη χάρη , επειδή είσαι καλό παιδί . (.....)

Να χαρακτηρίσετε τη σύνδεση των παρακάτω προτάσεων (ασύνδετη, παρατακτική, υποτακτική).

- Προτίμησε να φύγει παρά να τα βάλει μαζί του. ....
- Είναι έξυπνο, όμορφο, χαμογελαστό κορίτσι. ....
- Τον πήγαμε στο γιατρό ώστε να είμαστε σίγουροι. ....
- Ακυρώσαμε την εκδρομή αφού αύριο θα βρέξει. ....
- Έγραφε και έσβηνε συνέχεια. ....
- Θα φύγουμε για το χωριό όταν φτιάξει ο καιρός. ....
- Ο ήλιος έλαμψε, φώτισε την πλάση όλη. ....

4. Ποια είναι τα είδη των εξαρτημένων προτάσεων

Αναγνωρίστε το είδος των παρακάτω προτάσεων:

- A) Όταν άκουσε τη φωνή του, έβαλε τα κλάματα. (_____)
B) Ρίξε λίγο νερό, ώστε ν' αραιώσει το διάλυμα. (_____)
Γ) Ο μηχανικός ανέβηκε στο γιαπί, για να ελέγξει την πορεία των εργασιών. (_____)
Δ) Αν πάρεις αυτό το δρόμο, θα βγεις κατευθείαν στην πλατεία. (_____)
Ε) Ανησυχούσε πολύ, γιατί είχε καιρό να μάθει νέα του. (_____)
Στ) Προτιμώ το ανάμεικτο παγωτό, που έχει διάφορες γεύσεις. (_____)

Να κυκλώσεις τους υποτακτικού συνδέσμους, να υπογραμμίσεις τις προτάσεις που εισάγουν και στην παρένθεση να γράψεις το είδος της πρότασης.

- Θύμωσε ο παππούς, γιατί δεν πήγα μαζί του για ψάρεμα.
(.....)
- Έχω τόσα χρόνια να σε δω, που δε θα σε θυμάμαι.
(.....)
- Σηκώθηκα πρωί πρωί, για να βοηθήσω τη μαμά στις δουλειές.
(.....)
- Αν και είμαστε πολύτεκνη οικογένεια, μένουμε σε μικρό σπίτι.
(.....)
- Όταν έγινα πέντε χρονών, ο πατέρας μου μου πήρε ποδήλατο.
(.....)
- Αν κάνει καλό καιρό, θα πάμε για μπάνιο στη θάλασσα.
(.....)

Στις παρακάτω περιόδους να υπογραμμίσεις τις δευτερεύουσες προτάσεις και να γράψεις το είδος τους .

⇒ Έβρεξε τόσο πολύ , ώστε πλημμύρισαν οι δρόμοι .

.....

⇒ Έπιασα τον αδερφό μου , να περάσουμε το δρόμο .

.....

⇒ Μαλώνω συχνά με την αδερφή μου , αν και την αγαπώ.

.....

⇒ Ένιωσα ασφάλεια , μόλις μπήκα στο σπίτι .

.....

⇒ Έχασα το λεωφορείο , γιατί πήγα καθυστερημένα στη στάση .

.....

5. Πώς συνδέονται δύο προτάσεις που έχουν αντίθετο νόημα

Στις παρακάτω περιόδους να υπογραμμίσεις τις δευτερεύουσες εναντιωματικές-παραχωρητικές προτάσεις.

- Του ζήτησαν να τους πει την ιστορία με τους πελαργούς, μόλο που την ήξεραν.
- Αν και ήταν πολλά χρόνια στην Αμερική, δεν ήξερε καλά την γλώσσα.
- Ενώ δεν είναι πλούσιος, ζει ευτυχισμένος.
- Δεν ήρθε, αν και μας το υποσχέθηκε.
- Δείξε λίγο ενδιαφέρον, ας είναι και για μια στιγμή.
- Μολονότι έφτασε καθυστερημένος, πρόλαβε τη συνάντηση.

Χρησιμοποίησε τον καταλληλότερο αντιθετικό σύνδεσμο, για να ενώσεις τις προτάσεις. (αλλά, ωστόσο, κι όμως, αν και, παρά, μα)

★ Η γιαγιά αφηγείται ωραία παραμύθια. Δε μου λέει συχνά.

★ Ο πατέρας μου έπλυνε το αυτοκίνητο. Δυστυχώς έβρεξε.

★ Μου αρέσει πολύ το κολύμπι. Δεν κολυμπώ συχνά.

★ Δεν ένιωσα τίποτα άλλο Ένα τσούξιμο στο χέρι.

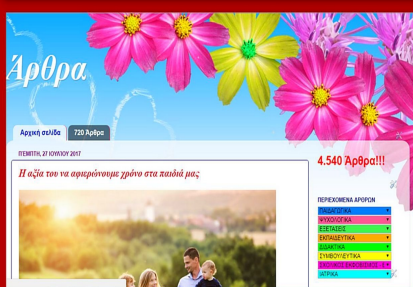

★ Βαρέθηκα στο πάρτι της αδερφής μου. Δε μίλησα.

---

6. Να περιγράψετε ένα αγαπημένο σας πρόσωπο:

[illegible]

Γ' τάξη: <http://giaksh.blogspot.gr/>

Δ' τάξη: <http://xristx.blogspot.gr/>

Ε' τάξη: <http://e-taksh.blogspot.gr/>

ΣΤ' τάξη: <http://st-taksh.blogspot.gr/>

Κριτήρια: <http://kritiria.blogspot.gr/>

Άρθρα: <http://xristosxarmpis.blogspot.gr/>